

Vaccinatiegraad Nationaal Programma Pneumokokken- vaccinatie Volwassenen 2023: monitor in het kort

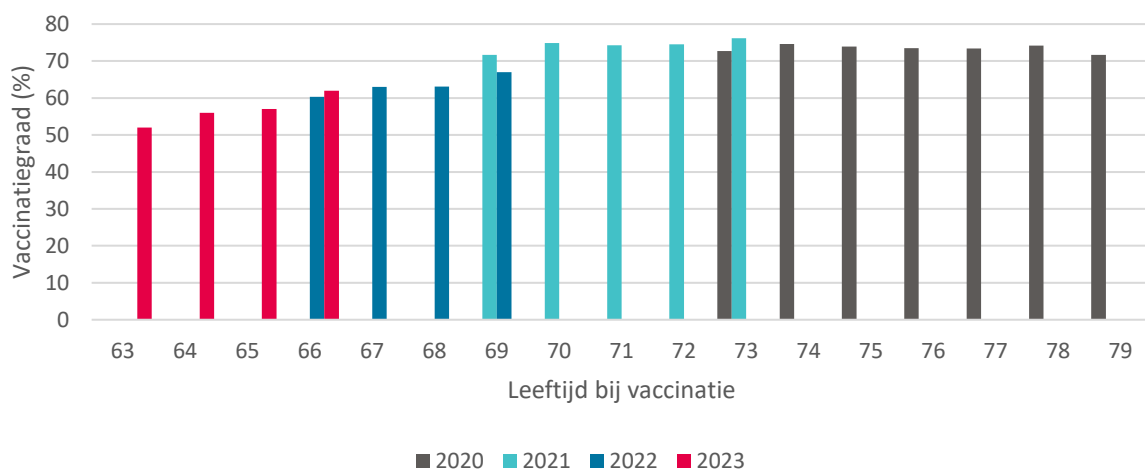
Claudia Laarman, Marianne Heins, Bart Knottnerus, Foekje Stelma,
Mariëtte Hooiveld

Sinds 2020 worden mensen vanaf de leeftijd van 60 jaar iedere 5 jaar uitgenodigd voor vaccinatie tegen pneumokokkenziekte. In 2023, het vierde jaar van dit vaccinatieprogramma, werden mensen geboren in 1957 t/m 1960 (ofwel 63 t/m 66 jaar) uitgenodigd. Hiervan werd 56,4% gevaccineerd.

De vaccinatiegraad liep uiteen tussen de verschillende geboortejaren van 61,7% voor geboortjaar 1957 tot 51,8% voor 1960. Tevens waren er meer vrouwen (59,0%) dan mannen (53,8%) die zich lieten vaccineren. De vaccinatiegraad lag in 2023 met 56,4% lager dan in 2020, 2021 en 2022, toen deze respectievelijk 73,0%, 71,4% en 63,0% was. Deze percentages kunnen niet zomaar tegen elkaar worden afgezet. In 2023 werd een jongere leeftijdsgroep (63 t/m 66 jaar) uitgenodigd dan in 2022 (66 t/m 69 jaar), 2021 (69 t/m 73 jaar) en 2020 (73 t/m 79 jaar). Het lijkt erop dat de vaccinatiegraad voor pneumokokken toeneemt met leeftijd, net zoals bij de griepvaccinatiegraad het geval is.

Iedereen die in 2023 was uitgenodigd voor pneumokokkenvaccinatie was ouder dan 60 jaar en ontving daarom ook een uitnodiging voor griepvaccinatie. Er was een sterke samenhang tussen beide vaccinaties, wat verklaarbaar is vanwege het vaak gelijktijdig vaccineren. De vaccinatiegraad voor pneumokokken was hoger bij mensen die naast hun leeftijd ook een medische indicatie voor griepvaccinatie hadden dan bij mensen zonder medische indicatie (60,8% versus 52,9%).

Vaccinatiegraad tegen pneumokokken in 2020, 2021, 2022 en 2023, naar leeftijd

Over de Monitor Nationaal Programma Pneumokokkenvaccinatie Volwassenen

Pneumokokken zijn bacteriën die veel mensen bij zich kunnen dragen zonder ziekteverschijnselen te ervaren. Maar vooral jonge kinderen, mensen met een minder goed werkend immuunsysteem en mensen ouder dan 60 jaar kunnen door de pneumokokken luchtweginfecties krijgen, zoals longontsteking, middenoorontsteking en ontstekingen aan de bijholten of voorhoofdsholten. Bij een klein deel van de patiënten kan de infectie ernstiger verlopen en ontstaat er een invasieve pneumokokkeninfectie. Bij ouderen neemt de kans op overlijden aan invasieve pneumokokkenziekte toe met de leeftijd. Voor kinderen is pneumokokkenvaccinatie opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma.

In 2018 heeft de Gezondheidsraad geadviseerd om mensen vanaf 60 jaar een vaccinatie tegen pneumokokkenziekte aan te bieden, met iedere 5 jaar revaccinatie vanwege de afnemende werking van het vaccin. In 2020 is daarom het Nationaal Programma Pneumokokkenvaccinatie Volwassenen (NPPV) gestart. Uitnodiging en vaccinatietoediening is ondergebracht bij huisartsen en instellingsartsen. Vaccinaties toegediend door instellingsartsen vallen buiten deze monitor. Elk jaar wordt een ander geboortecohort uitgenodigd voor vaccinatie, op zo'n manier dat alle personen van 60 t/m 75 jaar iedere vijf jaar een uitnodiging krijgen.

De monitor NPPV 2023 is uitgevoerd door het Nivel in opdracht van het RIVM, Centrum voor Bevolkingsonderzoek. Er zijn geanonimiseerde gegevens gebruikt van huisartsenpraktijken die deelnemen aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn.

Meer weten

Het Nivel levert de kennis om de gezondheidszorg in Nederland beter te maken. Dat doen we met hoogwaardig, betrouwbaar en onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar thema's met een groot maatschappelijk belang. 'Kennis voor betere zorg' is onze missie. Alle onderzoeken publiceert het Nivel openbaar. Meer informatie is te vinden in het rapport: [Monitor Vaccinatiegraad Nationaal Programma Pneumokokkenvaccinatie Volwassenen \(NPPV\) 2023](#). U vindt deze publicatie en alle andere Nivel-publicaties op www.nivel.nl/publicaties.

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt: Laarman C, Heins M, Knottnerus B, Stelma F, Hooiveld M. Vaccinatiegraad Nationaal Programma Pneumokokkenvaccinatie Volwassenen 2023: monitor in het kort. Utrecht: Nivel, 2024.